

1. Jozua, de opvolger van Mozes

Lezen: Deuteronomium 34:1-12

Jozua nu, de zoon van Nun, was vol van de geest der wijsheid, want Mozes had zijn handen op hem gelegd; zo hoorden de kinderen Israëls naar hem en deden gelijk als de HEERE Mozes geboden had.

Deuteronomium 34:9

Een nieuwe leider

Het is heel belangrijk wie ergens de leiding heeft. Een slechte koning is een ramp voor het volk. Een dictator als president brengt niet veel goeds. Het volk van Israël krijgt een nieuwe leider. Deze wordt niet door Mozes, de oude leider, aangewezen, maar door de Heere Zelf. Jozua zal Israëls nieuwe leidsman zijn. Plechtig heeft Mozes hem de handen opgelegd. Zo werd Jozua bevestigd en gezegend als opvolger van de oude Godsmann die Israël veertig jaar in de woestijn had gediend.

Het is een belangrijk moment geweest voor Mozes, voor Jozua en voor het hele volk.

Mensen komen en gaan. God schakelt ze in en ook weer uit. Het voornaamste is dat de Heere blijft.

Het is een bijzondere goedheid van God dat Hij gebruik wil maken van de dienst van mensen.

Mozes heeft zijn opvolging dan ook helemaal aan de Heere overgelaten. Wat kan hij beter doen? In Gods handen is de toekomst van Israël veilig. Mozes bedrijft geen vriendjespolitiek, gaat niet lobbyen bij de stammen van Israël, probeert ook niet om zijn eigen zonen naar voren te schuiven. Wel is Mozes de weg van het gebed gegaan (Num. 27:15 ev.). Op het gebed heeft de Heere Jozua, de zoon van Nun, aangewezen.

Wie is Jozua?

Jozua behoort tot de stam van Efraïm. Niet uit de stam van Levi, zoals Mozes. De leiding gaat dus over naar iemand uit een andere stam, een andere familie. Maar dat verdriet Mozes niet. Gods keus is goed. Het is Mozes tot vreugde geweest om Jozua te bevestigen en in te leiden tot het grote werk waartoe de Heere roept. Plechtig legt Mozes de leidersstaf in de handen van Jozua.

Mozes kent zijn opvolger al veertig jaar. Trouw heeft Jozua hem al die jaren terzijde gestaan.

Indrukwekkend is de staat van dienst van Israëls nieuwe leider. In Exodus 17:9 lezen we voor het eerst van hem. Jozua is de jonge legeraanvoerder van Israël in de strijd tegen Amalek. Dan zien we al wat Jozua's taak zal zijn. Bij de intocht moet hij meter voor meter het beloofde land bevechten tegen de Kanaänieten. Na de overwinning op Amalek geeft de Heere het bevel dat dit ter gedachtenis moet worden opgeschreven in een boek en dat het in de oren van Jozua gelegd moet worden dat de Heere de gedachtenis van Amalek zal uitdelgen van onder de hemel (Ex. 17:14). Zo was deze strijd voor Jozua een oefenschool, een voorbereiding op zijn latere roeping.

We komen Jozua in Numeri 13 tegen onder de verspieters. Tien collega-verspieters concludeerden dat het prachtige beloofde land onbereikbaar was voor het volk van Israël omdat de muren van de steden te hoog en te sterk waren. Nooit zouden ze erin slagen de vestingsteden in te nemen. Ook waren er grote, sterke reuzen in dat land. De reactie van het volk was niet mals. Overal boze en sombere gezichten. Een oproer tegen Mozes en Aäron is dichtbij. Maar twee verspieters zijn anders. 'Het is waar, de muren zijn hoog, de reuzen zijn groot, maar de Heere heeft beloofd dit land aan ons te geven. Hij kan wonderen doen! Voor Hem zijn de muren niet te hoog, de reuzen niet te sterk.' Jozua en Kaleb spreken goed van de Heere hun God. Zo maken we voor de eerste keer kennis met Jozua.

Naamsverandering

Jozua is geboren in Egypte, dus voordat de uittocht plaatsvond. Met Kaleb is hij de enige die de uittocht en de intocht meemaakt. Eerst was zijn naam Hosea. Mozes veranderde zijn naam in Jozua (Num. 13:16).

Zo'n naamsverandering is nooit zonder betekenis. Manninne wordt Eva, Jakob wordt Israël. Hosea betekent: 'hij verlost'. Deze naam hebben Jozua's ouders in het geloof aan hun zoon gegeven. Hun kind werd geboren in een tijd van grote nood. Farao was op het toppunt van zijn macht. De zoontjes van de Hebreëen werden in de Nijl geworpen om door de krokodillen te worden gegeten of in het water te verdrinken. Als Nun en zijn vrouw een zoon krijgen, noemen zij hem met deze veelzeggende naam. Onder het verdrukte slavenvolk was een sterk verlangen naar verlossing. En de Heere opende de deuren van het slavenhuis. De Heere redt! Wat zal er door de jonge Hosea zijn heen gegaan bij de uittocht uit Egypte? Daar gaan ze achter Mozes aan, met zilver en goud beladen, op weg naar het beloofde land. Dan komt het moment dat hij uitgekozen wordt om het land te bespieden en krijgt hij een nieuwe naam. Mozes zegt tegen hem: 'Hosea, jij heet voortaan Jozua.'

Zijn nieuwe naam spreekt nog sterker van het verlangen naar verlossing dan zijn oude naam.

Je-Hoschua, er komt redding, want de Heere verlost. Jozua brengt Israël in het beloofde land. Zo is Jozua voor ons een type van Christus (Hebr. 4:8).

Anders dan Mozes

Jozua is een andere persoon dan zijn voorganger. Mozes is de wetgever. Jozua de strijder. De Heere zal spreken door Jozua en tot Jozua, maar niet rechtstreeks zoals bij Mozes. Jozua moet de hogepriester vragen; zó zal de Heere tot hem spreken. Er is onderscheid tussen Mozes en Jozua. Dat zien we ook in Exodus 24. Mozes gaat de berg Horeb op om Gods wet uit Gods

hand te ontvangen. De hogepriester Aäron met zijn zonen en zeventig oudsten en Jozua krijgen toestemming van de Heere om met Mozes mee te gaan. Jozua, de dienaar van Mozes, mag verder mee de berg op dan de anderen. Maar Jozua mag niet verder mee dan tot bij de wolk. Daar moet hij achterblijven. Mozes gaat in de wolk. Veertig dagen heeft Jozua daar, alleen, op Mozes gewacht. Niemand was bij hem. Er was alleen stilte. En maar wachten, wachten, wachten. Ook dat zijn voorbereidende lessen van beproeving voor Jozua geweest. Wachten op Gods tijd, wachten op Gods werk, wachten op Gods wil.

In Exodus 33 lezen we nog iets bijzonders over Jozua. Het is na de zonde met het gouden kalf. Mozes plaatst een tent (tent der samenkomst) buiten het kamp van Israël. Er is afstand, scheiding. Dat doet de zonde altijd. God is vertoornd. Zijn ongenoege rust op het volk. De wolk- en vuurkolom verplaatst zich ook en staat stil bij de deur van de tent. Daar spreekt de Heere met Mozes. Uit het tentenkamp van de Israëlieten komen degenen die de Heere zochten. Daar was Jozua ook bij. Als later Mozes terugkeert naar het tentenkamp blijft Jozua in de tent der samenkomst (Ex. 33:11).

In Numeri 11 komen we Jozua opnieuw tegen maar dan in een minder gunstige zin. Hij is vol van ijver. Wil het helemaal voor Mozes opnemen. Toch moet Mozes hem bestraffen en corrigeren over zijn oordeel als Eldad en Medad profeteren in het leger. Hier moet Jozua leren dat het niet gaat om Mozes' werk maar om Gods werk. Jozua is niet volmaakt. Toch wil de Heere hem gebruiken in Zijn dienst.

Taak

Het hele volk is samengekomen. Eleazar, de hogepriester, komt naar voren. De oudsten en oversten zijn getuigen. Plechtig legt Mozes zijn handen op Jozua. Deze handoplegging is het symbool van de overdracht van het werk. Met Goddelijke volmacht ontvangt Jozua dezelfde Geest Die op Mozes geweest is. Mozes

geeft Jozua het bevel om al de geboden van de Heere met zich mee te dragen als een heilig richtsnoer (Num. 27:23). Zo bindt de oude Mozes het op Jozua's hart om een getrouw dienaar van God te zijn, zich aan Gods wetten te houden. Een ontroerend moment!

De opdracht wordt doorgegeven. De Heere Zelf zorgt voor de opvolging. God toont hierin Zijn trouw van geslacht tot geslacht. De ene knecht gebruikt Hij voor de uittocht. De andere voor de intocht. Het oudere geslacht was tot zegen voor het komende geslacht. Timotheüs had een Paulus, Ruth een Naomi. Het is ook nu voor jongeren nodig dat ouderen positieve voorbeelden zijn van het leven met de Heere (Ps. 78:5,6).

Na de plechtigheid gaat Mozes naar zijn tent. Het volk zal het begrepen hebben. Ze richten zich nu op Jozua. Ze horen naar hem en doen zoals Mozes geboden heeft. De oude leidsman hoeft alleen nog maar afscheid te nemen en te sterven. Israëls grote leidsman valt weg. Na hem is er niet meer zo'n profeet opgestaan.

Nu moet Jozua verder. Een groot werk ligt op zijn schouders. Hij staat er gelukkig niet alleen voor. Om het volk in de rust te brengen moet er gestreden worden. De Heere Jezus spreekt ook van deze strijd die nodig is voor elke zondaar om behouden te worden (Luk. 13:24).

Mozes valt weg. Hij brengt de verlossing niet. Jozua moet gaan doen wat Mozes niet kon doen en niet mocht doen. Mozes, de wetgever, brengt niet in het beloofde land. Jozua zal dat doen. Het laat ons ook zien dat de wet ons niet behouden kan. De wet kan ons niet zalig maken. De wet veroordeelt en verdoemt. Paulus zegt: 'Door de wet is de kennis van de zonde' (Rom. 3:20). Maar het werk van Mozes baande wél de weg voor het werk van Jozua. Zo is de wet een tuchtmeester tot Christus (Gal. 3:24), de grote Jozua.

De Heere, Hij redt. Alleen Jezus' werk maakt zalig. Van Hem geldt: Méér dan Jozua is hier. Zijn Naam is Jezus. Hij zal Zijn

volk zalig maken van hun zonde. Hij is de strijdbare Held Die machtig is om te verlossen. Bij deze Held is hulp besteld voor arme, verloren zondaren. Moet u zuchten en vreest u dat u er nooit zult komen? Zie op Hem, de grote Jozua. Hij, Die machtig is om te verlossen, heeft nog nooit gefaald. Hij hield het grote verlossingswerk Zich steeds voor ogen om een verloren volk in de eeuwige rust te brengen. Daartoe heeft Hij liefgehad en is Hij gehoorzaam geweest tot in de dood van het kruis. In Hem gaan de eeuwige deuren open. Ingaan in de rust is mogelijk omdat Hij door Zijn lijden en sterven alles heeft volbracht. Kanaän is een vrije gift van Gods genade geweest. Maar Israël heeft er wel voor moeten strijden. Meter voor meter, voetje voor voetje hebben ze moeten strijden tegen de Kanaänieten. Maar ze streden onder aanvoering van Jozua! En zo is het ook met de eeuwige zaligheid, de eeuwige rust. Die is ook een gift van vrije en soevereine genade van God. Een rust die niet zonder strijd verkregen wordt. ‘Strijd om in te gaan’, zegt de Zaligmaker. We moeten de goede strijd van het geloof strijden. Maar de grote Jozua baant de weg. Hijzelf staat garant voor de overwinning: ‘Die volharden zal tot het einde [in deze strijd], díé zal zalig worden’ (Matth. 24:13).

Vragen

1. Mozes vraagt de Heere om een herder als opvolger (Num. 27:17). Past Jozua in dat beeld van herder voor het volk? Past herder én leider zijn bij elkaar? Denk daarbij aan Bijbels leiderschap.
2. Ga de lessen na die Jozua ontving ter voorbereiding op zijn levenstaak. Denk ook aan andere voorbeelden in de Bijbel over voorbereidingen die de Heere geeft op een bijzondere taak.
3. We zien in het leven van Gods kinderen en knechten dat de Heere oefent in het wachten. Hoe zien we dat in het

leven van Mozes? En in dat van Jozua? Noem nog andere voorbeelden uit de Bijbel. Welke bedoelingen heeft de Heere met de les van het wachten?

4. Wat bedoelen we met 'een type van Christus' zijn? Hoe zien we dat bij Mozes? En bij Jozua?
5. Overdenk welke toepassing er ligt in Jozua's levensgang van uittocht naar intocht. Liggen daarin persoonlijke lessen die van toepassing zijn op onze eigen levensgang?